

Radiotelegrafní zpravodajství.

V svém článku „Kryptografie ve světové válce“, uveřejněném ve VR. roč. XIII. (1932), čís. 1—2, str. 21, jsem napsal:

„Nebývalý úspěch Němců proti 2. armádě generála Samsonova u Tannenbergu a uklouznutí německých vojsk u Lodže z pastí, do které se sama dostala, chtějící obklíčiti 2. a 5. ruskou armádu u Lodže, lze vysvětliti ne prozíravostí vrchního velitele, který uhodl plán svého protivníka na základě skrovných a neúplných zpráv, které poskytuje moderní bojová situace, nýbrž proto, že mohl bít protivníka bez rizika, na jisto, máje možnost rozluštití nepřátelské radiotelegramy“.

V letošním roce vyšlo důkladné dílo bývalého přednosty zpravodajského oddělení štábu vrchního velitelství rakousko-uherské armády ve světové válce, generálmajora Ronge: „Kriegs- und Industrie-Spionage“, které nejen dokumentárně potvrzuje moji myšlenku, ale líčí od roku 1908 postupný vývoj zachycování nepřátelských radiotelegramů a jejich luštění v rakousko-uherském vojsku; jen tím lze vysvětliti polovičaté úspěchy Rusů na rakousko-německé frontě po porážce Rakušanů v září 1914 na polích Východní Haliče.

Luštění nepřátelských radiotelegramů počali si v Rakousko-Uhersku všimati již v roce 1908, kdy jejich vojenská námořní radiogoniometrická stanice počala zachycovati cizí depeše. Bohatý materiál dávalo jim též zachycování kabelových depeší. Napjaté diplomatické styky Rakousko-Uherska se Srbskem, které byly následkem rakouského projektu železnice přes Sandžak do Soluně 1908, a poté anekse Bosny a Hercegoviny daly podle slov Rongeho rovněž bohatý materiál v oboru naslouchávání na telegrafních a telefonních linkách a luštění získaných depeší.

Zvláště bohatou žeh pro luštění poskytla rakouská vojenská námořní stanice v době italsko-turecké války 1911—1912, zachycující radiotelegramy, které si posílaly Řím a operující armády a loďstvo v Tripolisu. Ke zpracování těchto radiotelegramů bylo dokonce třeba organizovati ve zpravodajském oddělení zvláštní dešifrovací skupinu, v jejímž čele byl záložní kapitán Fiegl.

„S hlubokou vděčností“, praví tehdejší přednosta zpravodajského oddělení a nyní Feldmarschal-Leutnant v záloze Urbanski von Ostrimeč v stati: Evidenční kancelář (Evidenzbüro) rakousko-uherského generálního štábu — komentáře k dílu generálmajora Ronge: *Kriegs- und Industrie-Spionage*“, vyšlé v letošním zářijovém a říjnovém čísle „*Militärwissenschaftliche Mitteilungen*“, „vzpomínám ještě dnes na den, kdy jsem mohl hrdě podati náčelníku generálního štábu první depeši, rozluštěnou kapitánem Fieglem. Po tomto prvním úspěchu se ihned přikročilo k luštění ruských depeší“. To byl však pro Rakušany příliš tvrdý oříšek a ruské šifry dokázali rozluštit teprve 19. září 1914, t. j. po porážce svých vojsk v Haliči.

Větší štěstí měli se srbskými šitrami, k němuž jim zvláště pomohla balkánská válka 1912—1913, jež jim poskytla bohatý materiál a již před světovou válkou „nečinilo luštění srbských telegramů nijakých obtíží“, praví generál Ronge. Tím lze snad vysvětliti onu velikou tvrdošijnost a nesmiřlivost, plynoucí pravděpodobně z veliké informovanosti, kterou projevovali Rakušané v době napětí při diplomatických stycích se Srbskem a Ruskem, jež předcházely vyhlášení války v roce 1914.

V době první srážky rakousko-uherských armád s ruskými neumělo ještě Rakousko luštit ruské telegramy, t. j. vnikati do operačních kombinací svého protivníka, neboť podle Rongeho rozluštil kapitán Pokorný ruské šifry teprve 19. září; rozhodnutí o ústupu rakousko-uherských armád bylo v hlavním štábu učiněno již 11. září. Byli tedy v době od 14. srpna do 19. září 1914, t. j. v období pohybné války, jak Rusové, tak Rakušané v přibližně stejných podmínkách vedení boje, neboť musili své operační plány opíratí jen o skoupé zprávy, získané zpravodajstvím u vojsk; při vyjasnění bojové situace musili tedy projevovati onen vojenský postřeh, o kterém tak důrazně vždycky mluvil Suvorov. V tomto směru se Rakušané nevyznamenali, neboť ani počáteční úspěch jejich 1. armády u Krasníku a 4. armády u Krasnostavu, ani přesun 2. armády ze srbské fronty do Haliče nemohl zastaviti drtivý úder 3. ruské armády, který skončil pádem Lvova, a pak pronásledování pěti ruskými armádami poraženého protivníka až k řece Visloku.

Teprve potom, když byly rakousko-uherské armády za touto řekou, počíná období intenzivního zachycování a luštění ruských radiotelegramů, což jim dalo ohromné výhody, neboť věděli včas o operačních záměrech svého protivníka. To ovšem proměnilo jejich další operace v zápas odkrytý, kdežto jejich protivník — Rusové — musil bojovati na slepě, jak je zřejmé z níže uvedeného stručného rozboru operací na ruské frontě.

Porážka Rakušanů v srpnu a v září 1914 a jejich ústup za řeku Vislok donutil Němce, aby se dokonce přímo zúčastnili krytí území rakousko-uherského; za tím účelem byly přesunuty jejich armádní sbory z Východního Pruska do Slezska s úlohou, nedovoliti ruským armádám, které se zatím přeskupily, přechod Visly a připravit se v klidu na novou

operaci. Ztráty na straně rakousko-uherské byly tak veliké, že na př. generál Ludendorff v svých „Vzpomínkách“ vyslovil podivení, jak se mohly jejich čtyři armády umístiti na tak malé frontě mezi Karpaty a řekou Vislou.

Nyní stálo rakousko-uherské vrchní velitelství před těžkým problémem, co nyní podnikne vítězná ruská armáda — zda sestoupí do uherské nížiny či bude pokračovati v svém postupu na Krakov, či si zvolí nějaký jiný směr, na př. zaujme výchozí situaci za řekou Vislou k nové operaci proti spojeným rakousko-německým silám, jak se také skutečně stalo.

Všechny tyto pochybnosti zaplašil radiotelegram 9. ruské armády z 25. září 1914, rozluštěný Rakušany, jenž obsahoval toto:

„Na rozkaz vrchního velitele a vzhledem k nastávajícímu manévru nařizují stáhnouti zítra, 26. září vojska armády za řeku Vislok a ponechati na Visloku jen předvoje. Vojska musí býti rozložena v prostorech dříve obsazených. Gardový sbor zůstane v prostoru, kterého dnes dosáhl, t. j. Kolbušovo—Kupno, přitáhna si blíže předvoje“.

Rozluštěný radiotelegram téže 9. armády z 28. září definitivně ukázal prostor, kam se přesunovala 9. armáda, t. j. za řeku Vislu, pod ústím řeky Sanu. Další rozluštění ruské radiotelegramy do 4. října v to prozradily přesun nejen 9., ale i 4. a 5. armády za řeku Vislu, na sever od ústí Sanu, a přesun 1. a 2. armády na sever od Varšavy, t. j. ukázaly prostor přemístění nejen armád jihozápadní fronty, ale i fronty severozápadní.

Takových ve vojenské historii dosud nevidaných výsledků v rozpoznání operačních záměrů protivníkových nedal ani co se týče rychlosti dodání zpráv, ani jejich přesnosti jistě žádný zprávodajství jak vojskového, tak tajného. I kdyby vyzvědač přinesl sebe cennější zprávy, podepřené dokonce i dokumentárně, vždycky bude k jejich dodání potřeby mnohem delší doby než na rozluštění nepřátelských radiotelegramů vycvičeným k tomu personálem. Při tom nutno míti na paměti, že hodnověrnost takového radiotelegramu lze snáze přezkoušeti, než hodnověrnost dokumentu přineseného vyzvědačem, nennuvě již o spolehlivosti jeho ústních zpráv.

S tím lze částečně srovnati jen výslech významných zběhů nebo zajatců, ale i v tom případě kontrola spolehlivosti jejich údajů činí jistě větší potíže než kontrola zpráv, dodaných více nebo méně vyzkoušenými vyzvědači; ale jak ty, tak i ony zprávy se týkají zhusta jen mnohem menšího prostoru, než o jakém může mluvit radiotelegram — zvláště od vysokého štábu.

Na př. níže uvedený rozluštěný radiotelegram velitele ruského jezdeckého sboru v síle 5½ jezdeckých divisí, generála Novikova, ze dne 25. září 1914 ihned rýsuje situaci na celém ohromném prostoru na levém břehu řeky Visly:

Busk. 25. září 1914. 8 hod. 40 min. ráno:

Generálu Olchovskému ve Varšavě.

„Minulé i dnešní noci docházela četná hlášení našich rozvědčíků, která s jistotou zjišťují postup Němců na celé frontě svěřeného mně sboru. Zvláště bylo zjištěno, že se Němci soustřeďují v prostoru Čenstochova... Jejich přední oddíly dosáhly čáry Novo-Radomska, Ščekociny, Měchova, Slomniki. Kromě toho docházely zprávy o vysunutí jejich jezdeckta k Naglovice a o převozu vojsk z Olkuši k Pržiseku.

Vzhledem k těmto zprávám a údajům rozhodl jsem se, jsa na pět denních pochodů od předních linií, zřici se přepravy přes Vislu se svými divisemi, ačkoliv všechno je připraveno, a odeslal jsem rychle dvě divise do prostoru Naglovice—Vodzislaw na úsilovné přezvědy. Dále zamýšlím, abych bránil nepřátelským přezvědům ve východním směru, soustřediti silnou jezdeckou skupinu. 5. divisi jsem poslal na Kielcy—Przedborż; při tom bude generálu Vannovskému podřízena turkesterská brigáda... 4. divise směřuje na Stašov—Chmelník... Dnes zůstává štáb sboru v Busku. Novikov“.

Ve 4 hodiny odpoledne, t. j. za 7¼ hodiny poté, kdy počali telegrafovat tuto depeši, byl její obsah, podle Rongeho, znám nejenom štábu vrchního velitele rakousko-uherského — ale i štábu německého vrchního velitele na východní frontě, takže mohl již do svých rozkazů z 25. září dáti tyto cenné zprávy o nepříteli, jemuž se nepodařilo rozbít německé jezdeckto, znající jeho úmysly, přes to že měl číselnou převahu, neboť musil krýti ohromnou frontu.

Pokusy rakousko-německých vojsk o ovládnutí přechodů na střední Visle mezi Varšavou a ústím Sanu narazily nicméně u Varšavy na houževnatý odpor vojsk severozápadní fronty generála Ruzského. Tato vojska nejen odrazila protivníka od Varšavy, ale zahájila i ofensivu proti spěšně ustupujícím Němcům, kteří přerušili rovněž své energické operace proti Ivangorodu.

Ustupující Němci zpustošili tak důkladně celý prostor, který vyklidili, že velitel 5. ruské armády, generál Pleve, telegrafoval do štábu severozápadní fronty v Siedleci, že pro nemožnost rychle znovu zříditi telegrafní linky protivníkem zničené nutno všechny rozkazy i na frontě dávat radiotelegraficky; to ovšem ještě více usnadňovalo Rakušanům zpravodajství a právě v kritické pro ně chvíli, kdy nezbytně potřebovali vědět, kterým směrem budou nyní operovati ruské armády, které zaujaly výchozí situaci na střední Visle.

Podle slov generála Ronge ke konci října — protože byly rozluštny ruské radiotelegramy — „mohlo se schema situace ruských vojsk v jednotlivých dnech a až do divise v to jen velmi málo lišiti od schemata, který měl štáb vrchního velitele nebo štáb velitele jihozápadní ruské fronty v Cholmu“. 13. listopadu byl zachycen radiotelegram s disposicemi pro zahájení všeobecné ofensivy ruských vojsk, která měla začíti na druhý den a směřovati do nitra Německa. Tento rozluštný rozkaz ležel po polednách na stole v operačním oddělení jak štábu rakousko-uherského vrchního velitele, tak i štábu vrchního velitele německé východní fronty!

Tato jak svou časovostí, tak svým obsahem nejvýš cenná zpráva o mohutném úderu vítězných ruských armád, který mohl uvésti Německo do kritického postavení, ježto hrozila ztráta slezské uhelné pánve, bylo Němci znamenitě využito. Němci se rozhodli sevřítí do kleští tuto velikou ruskou ofensivu, které říkali „parní válec“ („Dampfwalze“), a to jak se strany Toruň—Poznaň (9. německou armádou), tak i od Krakova, za Vislou (4. rakouskou armádou).

Ačkoli se tento plán nepodařil, dosáhli přece jen Němci svého hlavního cíle — odrazení zdrcujícího úderu ruských armád, což vedlo pak k houževnatým bojům s ruským pravým křídlem v prostoru Lodž, kde se Němci pokoušeli obklíčiti 2. a 5. ruskou armádu. V této chvíli vysokého napětí a úporných bojů změnili Rusové své šifry, což postavilo jejich protivníky do velmi těžké situace, kterou generál Ronge popisuje takto:

„U nás byla velmi skleslá nálada; právě ve chvíli, kdy sevření bylo největší a kdy se očekávala kapitulace obou ruských armád, obklíčených u Lodže, selhal náš nejlepší zpravodajský prostředek. Naše i německá služba naslouchací vrhly se současně na nově zachycené šifrované radiotelegramy... a společným úsilím byl nový klíč rozluštěn 22. listopadu.“

Tak se stalo, že Rusové i Němci bojovali znova za stejných podmínek, pokud jde o znalost situace, což mělo za následek nejen ztroskotání lstivého německého plánu, ale div ne i kapitulaci německých divisí mezi Lodží a Varšavou; ty se dostaly jen za velkých ztrát ze sítí, kterou tak dlouho a metodicky připravovali Němci pro 2. a 5. ruskou armádu.

První ruský radiotelegram dešifrovaný Rakušany podle rozluštěného klíče 22. listopadu obsahoval podle slov generála Rongeho „zprávu o rozbití kruhu u Lodže, při čemž z ruských zpráv bylo možno přesně zjistiti směry pronásledování německých vojsk vojskem ruským“. Tento údaj opět pomohl ustupujícím Němcům uklouznouti z obklíčení ruskými vojsky, která onen prostor dostatečně vyplňovala.

Německé vrchní velitelství bylo právě tak jako Rakousko zklamáno svými svůdnými nadějemi u Lodže.

Manévrové operace rakousko-uherských vojsk na východní frontě přestaly a od zimy 1914—1915 počalo dlouhé období posícní války. O takové válce vyjádřil se bývalý náčelník německého generálního štábu, hrabě Schlieffen, při rozpravě o válečné hře německých důstojníků gen. štábu velmi skepticky, soudě, že jen Rusko si může dovoliti takový přepych, jako je ležení v mandžuských posicích po celé měsíce; Německo bude prý musiti v budoucí válce bojovati aktivně, rychle a rozhodně.

Je přirozené, že posícní válka na ruské frontě měla za následek klid i v ruských radiotelegrafních stycích. Tento klid byl přerušen jen průlomem gen. Mackensena v květnu 1915 ve směru na Gorlice, pak červnovou ofensivou gen. Brusilova v roce 1916 a j., což ihned povznese na náležitou výši nejcennější zpravodajský prostředek — zachycování a luštění nepřátelských radiotelegramů.

Abychom mohli posouditi intensitu práce Rakušanů po této stránce, stačí, poukážeme-li na slova generála Rongeho, že od 19. září 1914 do počátku roku 1915 bylo rozluštěno 16 ruských šifer, jejichž střídáním se snažili Rusové pojistiti svá operační tajemství proti zvědavosti svých protivníků; výkonnost v dešifrování dosáhla až 70 radiotelegramů za den, jako na př. 4. června 1916 v době ofensivy generála Brusilova.

Když se ruské armády po průlomu fronty u Gorlic konečně na podzim 1915 zastavily, nastalo zase, jak jsme řekli výše, období klidu v operacích; toho Rakušané využili do poloviny března 1916 k takové organizaci radiotelegrafního naslouchání, že každé naslouchací stanici byl přiřazen úsek ruské posíce a stanice tvořily šest skupin: Baranoviči, Kovel, Berestečko, Brody, Břežany a Kolomyje, pod velením kapitána Boldeskula. Tento důstojník nastoupil na místo kapitána Pokorného, jenž odešel k trupu a jenž zvláště úspěšně pracoval s 11. německou divisí v době průlomu u Gorlic.

Asi do téže doby patří zavedení zaměřovacích radiotelegrafních stanic (Messstationen) u Rakušanů, které protínáním zjišťovaly stanoviště nepřátelských radiotelegrafních stanic, což dávalo věrný obraz o poloze nejbližších vyšších anebo nižších velitelství. 18. února 1916 vykonali Rakušané první pokusy s těmito radiogoniometrickými stanicemi, které

s počátku dávaly chyby až 10 km, ale později, když se personál zapracoval, se tyto chyby značně zmenšily, takže tyto stanice byly pak zařaděny do celkové sítě radiotelegrafních stanic na ruské frontě.

Brzy potom, praví generál Ronge, dověděli jsme se z radiotelegramů, že také Rusové počali užívatí radiogoniometrických stanic.

Na stránce 218 svého díla píše Ronge velmi spokojeně: „My jsme radiotelegrafii již úplně pochopili, ale Němci nebyli tak čilí, ačkoliv jsme jim oznamovali novinky z tohoto oboru; rovněž jsme zjistili, že Rusové mají v Nikolajevě svou školu pro naslouchací službu.“

Němci ostatně plně uznávali práci rakouského zpravodajského oddělení a zvláště jeho službu dešifrování radiotelegramů, což je zřejmé z toho, že když byla za vítězné ofensivy generála Brusilova podřízena 2. srpna 1916 větší část rakouské fronty vrchnímu veliteli německému, „chtěl generál Ludendorff přeorganisovati každou rakouskou etapní vozatajskou kolonu“, jak se tehdy říkalo v rakouském hlavním stanu; „naše zpravodajská služba,“ praví generál Ronge na str. 229 svého díla, „zůstávala však netknoutou a Němci žádali, abychom pro budoucnost ponechali na místě svou výborně pracující naslouchací službu“.

Zajímavé je nyní seznámit se s okolnostmi, které napomáhaly rakouské dešifrovací službě v luštění ruských radiotelegramů. Na počátku války odesílaly se telegramy ne úplně šifrované, a proto srovnáním šifrované a nešifrované části radiotelegramu bylo možno uhadnouti smysl části šifrované, z čehož pak bylo lze zjistiti šifrovací klíč.

Ale 14. září 1914 nařídil vrchní velitel ruských vojsk odesílati jen radiotelegramy úplně šifrované, bylo však již pozdě, neboť jak jsme řekli, byly 19. září ruské šifry rozluštny kapitánem Pokorným.

V druhé polovině října 1914 byl zaveden nový způsob šifrování ruských radiotelegramů; při tom jedna z radiotelegrafních stanic nedostala ještě nové šifry a musila tedy užívatí šifer starých. Srovnáním stejných radiotelegramů, šifrovaných starým a novým klíčem, bylo velmi usnadněno rozluštění nového klíče.

Totéž se stalo 16. června 1916, v době brusilovské ofensivy, kdy Rusové zavedli novou, velmi složitou šifru se 300 šifrovými skupinami; ale to tak ztížilo užití těchto šifer, že některé štáby stále šifrovaly podle starého klíče; to ovšem zase usnadnilo Rakušanům rozluštění nových šifer, zvláště když uvážíme, že gardová skupina, stojící v prostoru 8. armády, dovolila si dokonce odkrytým radiotelegramem oznámiti číselný klíč k těmto novým šifrám.

Těchto zdánlivě nepatrných opominutí mohlo býti a také skutečně bylo využito k rozluštění ruských šifer rakousko-uherským personálem, dokonale obeznámeným nejen s různými soustavami šifer, ale i s organisací ruských vojsk, s jejich rozkazovou technikou a také se skutečným rozdělením sil na armády, sbory a oddíly, s příjmeními hlavních velitelů a p.

O nic lepší to nebylo s uchováním tajnosti operačních záměrů v italské armádě, nehledíc na to, že tam užívali radiotelegrafu jen k vydávání administrativních nařízení a ne k vydávání operačních rozkazů. Nicméně pozorné studium prvních může vésti nejen k zjištění sestavy vojsk, ale nezřídka i směru jejich úderu či krytu ústupu; může na to poukazovati soustředování jezdeckta, vojensko-administrativní příprava týlu v určitém prostoru a j.

Na italské frontě měl zvlášť velký význam pro Rakušany Maribor, který ležel v pásmu největších pozemních, ba i námořních stanic Adriatického a Středozemního moře. Proto dalo velmi mnoho práce vybrati z chaosu radiotelegramů, zachycených touto stanicí, jen zcela nezbytné depeše.

Práce o luštění italských radiotelegramů pokračovala jen velmi pomalu, přes to, že Rakušané získali již v míru šifry italského generálního štábu „Cifrario rosso“, které se měnily každých šest neděl, a „Cifrario tascabile“, zavedené ostatně do armády v říjnu 1915.

Výkonnost dešifrování italských radiotelegramů byla s počátku malá; na př. v červnu bylo rozlušťeno jen 20, v červenci dokonce jen 13 radiotelegramů, ale 12. srpna 1915 byly italské šifry přece rozlušťeny, což ihned zvýšilo výkonnost služby na 50 až 70 radiotelegramů denně. Dešifrování se provádělo v štábu jihozápadní italské fronty a v štábech tří jejích armád a jen tehdy, když se změnily šifry a volací značky, v Badenu.

Téměř všechny radiotelegrafní stanice jihozápadní rakouské fronty byly sloučeny ve skupiny po čtyřech stanicích, při čemž každou italskou stanicí poslouchaly 2—3 stanice rakouské. Radiogoniometrické stanice měly za úlohu denně přezkušovati protínáním polohu příslušných italských stanic. Na sklonku války, po rozvratu ruské armády a přesunu radiových stanic, které byly na ruské frontě, stoupl počet naslouchacích rakouských radiových stanic na italské frontě na 82.

„Jak na ruské, tak i na italské frontě,“ praví generál Ronge, „bylo naslouchání věrným pomocníkem svého vrchního velitele, pokud šlo o zjišťování operačních záměrů protivníkových, při čemž využívalo každé nepozornosti nepřítelovy.“

Jenom dobrým použitím tohoto nového prostředku zpravodajství u Rakušanů lze vysvětliti neúspěchy nekonečných italských ofensiv na řece Soči, jejichž konečným výsledkem byla italská porážka, neboť všechny tyto ofensivy nevyhovovaly hlavní podmínce úspěchu — překvapení. Abych příliš neprodužoval tuto stať, uvedu jen některá fakta, osvětlující znamenité výsledky, kterých Rakušané dosáhli v naslouchání na italské frontě.

Tak 23. listopadu 1917 vydali Italové radiotelegraficky rozkaz, aby každá radiová stanice hlásila ústřední stanicí své stanoviště, jakož i stanoviště štábu, k němuž je přidělena, není-li tento štáb zároveň s ní v místě; to ovšem dalo Rakušanům možnost rychle a přesně zjistiti rozmístění všech vojsk i dělostřelectva střední a velké ráže. Tak se podařilo Rakušanům dovědět se uprostřed prosince 1917, že je v Itálii přítomna 10. francouzská armáda, složená z XII. a XXXI. armádního sboru v síle čtyř pěších a dvou střeleckých divisí a z XI. a XIV. anglického sboru, které přispěchaly na pomoc svému rozbitému spojenci.

Uprostřed března 1918 dověděli se Rakušané z radia také to, že z těchto vojsk zůstaly v té době jenom XII. francouzský a XIV. anglický sbor.

Aby dokázal ohromnou výkonnost naslouchací a zaměřovací služby rakouských radiotelegrafních stanic, uvádí generál Ronge, že v době od 1. do 4. května 1918 zjistily všechny štáby armád a jezdeckých divisí, 20 armádních sborů ze 25, 37 pěších divisí z 57.

Konečně, aby dokázal výbornost rakouské služby naslouchací, uvádí Ronge tento názor vyšetřující komise o bitvě u Caporetta z „Corriere della Sera“ z 19. srpna 1919.

„Stačí, když ukážeme na neobyčejně vyvinutou naslouchací službu, která byla doplňována podivuhodnou službou dešifrovací; jejich zásluhou bylo možné při našem ústupu zjišťovati naše radiostanice a luštití naše radiotelegramy i zjistiti z nich směry našeho ústupu. Dokumenty sebrané po příměří jako kořist dokázaly, že protivník rozluštil téměř všechny naše šifry, i ty nejtajnější a nejsložitější.“

Nutno však poznamenati, že tím, že radiotelegrafní naslouchání dosáhlo i na italské frontě skoro týchž rozměrů jako na frontě ruské, vydal přednosta italské radiotelegrafní služby, plukovník Cardona, rozkaz, aby se radiotelegrafu používalo jen v naléhavějších případech.

Pro úplnost nutno třebas jen krátce zmíniti se o naslouchání telefonních rozhovorů zachycováním zemních proudů. První pokusy, vykonané u Rakušanů v tomto oboru v srpnu 1915, byly tak úspěšné, že ke konci téhož roku byl tento nový způsob místního vyzvídání zaveden na korutanské a později i na ruské frontě.

V tomto směru však Rakušané Ameriku neobjevili, neboť na 217. straně svého díla píše generál Ronge:

„Bohužel, teprve na podzim 1917 jsme se dověděli, že Italové již na počátku roku 1916 měli velký počet naslouchacích stanic. Za méně než půl roku mohli v prostoru Wippach—Rambon vyslechnouti asi 5.200 telefonních rozhovorů, což nám hodně uškodilo.“

Naslouchání telefonních hovorů jako prostředek místního zpravodajství může prokázati cenné služby nejen při kontrole zpráv získaných od vyzvědačů a z výsledků zajatců a zběhů, kteří bývají někdy navedeni, aby uvedli nepřítelovy výpověďmi v omyl, ale i k zjištění nepřátelských operačních záměrů většího slohu. Generál Ronge praví: „Němcům prokázalo naslouchání telefonní v březnu 1916 velmi dobrou službu, když Rusové útočili. Němci vyslechli rozkazy pro útoky.“

Co se týká naslouchání a dešifrování srbských radiotelegramů, bylo podle Rongeho rovněž tak dobře organisováno jako na ostatních frontách, ale srbských radiotelegramů bylo málo, neboť Srbové radiotelegrafie málo užívali.

V svém závěru generál Ronge hrdě (a dosti právem) praví, že „v pozdějším období války naše služba naslouchací, kromě operací proti Srbsku, měla vynikající úlohu.“

Shrneme-li, co bylo řečeno, musíme nepokrytě přiznati, že rakousko-německé armády děkují za své úspěchy ve značné míře výborné své organisaci nového zpravodajského prostředku — naslouchací službě a dešifrování nepřátelských radiotelegramů, částečně pak také telefonnímu naslouchání, což jim ve spojení s výborným stavem jejich železniční sítě zabezpečovalo úspěch v operacích na vnitřních liniích. Jenom dobrou výkonností těchto technických služeb můžeme vysvětliti nebývalou odvážnost a rychlost přesunu celých armád z jedné fronty na druhou, a to někdy na tisíce kilometrů.

Proto správně organisovaná služba naslouchací a dešifrovací nepřátelských radiotelegramů bude i v budoucnosti dobrou základnou operačních rozpočtů pro armády těch států, které vzhledem k své politické situaci budou nuceny bojovati na vnitřních operačních liniích.

Co se týče protivníků Rakušanů a Němců, zvláště Rusů, prokázalo jim nejnovější pojítko — radio — špatnou službu, neboť nesmírně usnadnilo jejich nepřítelům vniknutí do jejich tajných operačních záměrů a tím jim také zaručilo úspěch.

Lze říci, že kdyby byli Rusové za světové války neměli radiotelegrafie, byly by jejich operace bývaly mnohem úspěšnější: důkazem toho je porážka Rakušanů ve Východní Haliči v srpnu-září 1914 a úspěch 1. armády generála Rennenkampfa v srpnu téhož roku ve Východním Prusku, který měl za následek, že Němci vyklidili východní část této provincie. Tyto úspěchy ruských operací souhlasily časově s obdobími, kdy Rakušané neuměli ještě rozluštit ruské radiotelegramy a u Němců se tento obor teprve rodil.

Kdyby Rusové nebyli měli radiotelegrafie, byli by snad měli jen místní neúspěchy, které by byly měly daleko menší vliv na průběh celkových operací než to, že protivník vnikl úplně do jejich nejtajnějších plánů.

Opíraje se o válečné zkušenosti Rakušanů a Němců, můžeme pro budoucnost narýsovat toto schema použití radiotelegrafie, ztěžující nepříteli zpravodajství:

Hlavní úlohou radiotelegrafie je zachycování nepřátelských radiotelegramů a soustavné pozorování nejenom jeho fronty, ale i hlubokého týlu, aby se zjistila nálada tamního obyvatelstva, neboť užitím letectva a nového bojového prostředku — bojových plynů — zasáhnou bojové operace v budoucnosti nejenom frontu, ale i celé nepřátelské území. Proto včasné a přesné zjištění výsledků ničení, která tam byla provedena, je úlohou nejen letectva, ale také, hlavně, radiotelegrafie, která v těchto kritických okamžicích může být u protivníka jediným pojitkem.

Kromě toho může radiotelegrafie prokázat neocenitelné služby propagandě, směřující k snížení bojového ducha vojsk i morální odolnosti obyvatelstva nepřátelského, neboť v budoucí válce bude tomuto prostředku nepochybně věnováno právě tolik pozornosti jako zbraní chemické. Úspěchu této propagandy, otravující ducha národů, bude napomáhati i velké rozšíření přijímacích radiových stanic, které jsou dnes v každé více nebo méně zámožné rodině.

Teprve potom může být radiotelegrafie použito i k potřebám vlastní armády, ovšem s tou podmínkou, že bude dbáno nejprísrnějších bezpečnostních opatření, t. j. že se budou vysílati jenom administrativní nařízení a ne operační rozkazy a hlášení, a to jenom v tom případě, že veškerá ostatní pojiťka vypoví službu; při tom bude se užívatí takových šifer, které co možná nebude moci protivník rozluštit.

K sestavení takových šifer mají být povoláni nejlepší odborníci, neboť jakékoli skoupnost v tomto směru přijde poraženému velmi drahá. I když se částka 20,000.000 korun, o níž mluví generál Ronge, věnovaná na zpravodajství za světové války, nečítajíc vydržování příslušného personálu, zdá se ohromnou, je přece jen nepatrnou proti zničení celého státu.

Vojenství u nás a v cizině.

Plukovník gšt. býv. rus. armády V. Dobrynin:

Ke konfliktu na Dálném východě.

Konflikt na Dálném východě 1931-32 není událostí neočekávanou. Hlavní jeho příčina tkví v protichůdnosti hospodářských zájmů Japonska a Číny. Japonsko, stisnuté na svých ostrovech, nemá nejdůležitějších prostředků, které by mu zabezpečily výhodné